

महाकवि श्री जिन बल्लभसुरि विरचित ❀

019524

❀ श्री संघपट्टक. ❀

टीका सहित गुजराती ज्ञानान्तर.

❀ प्रकाशक, एक जैन.

नवोमी वृत्तिकार श्री अभयदेवसूरिना शिष्य
महाकवि श्री जिनवल्लभसूरि विरचित

—ॐ संघपट्टक ॐ—

नामनो

चाळीश काव्यनो अत्युत्तम शिक्षामय ग्रंथ.

षष्टिशतकग्रंथना कर्ता श्रीनेमिचंद्रजांभागारिकना गुरु महानै-
यायिक श्रीजिनपत्तिसूरिए रचेली त्रण हजार श्लोक प्रमाणनी
वृहत् टीका.

जेमां

चैत्यवासिउंना शिथिलाचारनुं पूरेपूरुं खंरुन करीने
विधिमार्गनी, युक्तिपूर्वक संपूर्ण पुष्टि करेली ठे.

आ बन्ने ग्रंथोना मूळपाठ तथा तेनी साथे तेनुं

गुजराती-जाषांतर

ठपावी प्रसिद्धकर्ता

श्रावक जेठालाल दलसुख.

अमदावाद-श्री जैन प्रिंटिंग प्रेस.

वि. सं. १९६३-सने १९०७.

कीमत रु. ३-८-० पोष्टेज जुडुं.

सर्व हक स्वाधिन.

→* प्रस्तावना. *←

वीरप्रज्ञुना साधुजं “निर्ग्रथ” तरीके ओळखाया ठे. ग्रंथ एटले धन दोळत तेथी रहित ते निर्ग्रथ. तेमना आचारनुं प्रतिपादन करवा जे सूत्रो रचायां ठे ते पण ते कारणे “निर्ग्रथप्रवचन” तरीके ओळखवामां आवे ठे. ए निर्ग्रथप्रवचनमां साधुजंने माटे जे जे नियमो बांध्या ठे ते प्रमाणे ज पूर्व साधुजं वर्तता हता. तेथो मुख्यत्वे करीने गामना पादरे रद्देल वन एटले बगीचाओमां वसति मागीने ऊतरता हता अने वखते गाममां रहेता तो गृहस्थनुं मकान मागी लक्ष तेमां निवास करता हता. तेमना माटे उद्देशीने रांधेला आहारपाणीने तेथो आधाकर्मिदोषवाळुं गणी ग्रहण नहि करता, धर्मोपकरण ठोमीने बीजी चीज वस्तु नहि संघरता, गादी तकीया नहि वापरता अने क्लेश कंकासथी वेगळे रहीं समाधिमां खीन रहेता हता. ते साथे तेज उळ, प्रपंच, दंज तथा कदाग्रहथी अळगा रहीं लोकोने साचो मार्ग बतावता हता. एथी करीने तेथो पोतानुं तथा परनुं जळु करवा समर्थ थता हता.

आवी रीते वीरप्रज्ञुथी एक हजार वर्ष पर्यंत सरखो परंपराए तेवा साधुओनो सीधो कारजार चालु रह्यो केमके ए वखतसुधी तेमना गुरुओ महाप्रतापी, विद्वान्, अने उग्रविहारी थइ पोताना ताबे रहेला शिष्योने सीधे मार्गे दोरता रह्या हता. उतां जगवानथी आठसो पचाश वर्षे थोकाक यतिओए वीरप्रज्ञुना शासनथी बेबरकार बनी उग्रविहार ठोमीने वैल्लवासनी धरुआत करी हती.

पण मुख्य ज्ञाग तो वसतिवासी ज रह्यो हतो अने ते ज्ञागमां
अग्रेसर तरीके ओळखाता देवर्द्धिगणिहमाश्रमणे जगवान्थी ए८०
मा वर्षे वल्लभीपुरमां संघने एकत्रित करी जैनसूत्रोने पुस्तकारुढ
कर्यां ठे. सदरहु देवर्द्धिगणि, जगवान्थी १००० वर्षे स्वर्गवासी थया
अने ते साथे खरुं जिनशासन गुम थई तेना स्थाने चैत्यवासिओए
पोतानो दोर अने जोर चलाववा मांरुयो. आ माटे नवांगी वृत्तिकार
श्रीअजयदेवसुरि आगम अछोत्तरी नामना ग्रंथमां नीचेनी गाथा
आपे ठे के:—

देवर्द्धिखमासमणजा—परंपरं ज्ञावळं वियाणेमि,
सिद्धिवायारे छविया—द्वेण परंपरा बहुदा. १

ज्ञावार्थः—देवर्द्धिहमाश्रमण सुधी ज्ञावपरंपरा हुं जाणुंहुं,
वाकी ते पठी तो शिथिलाचारिओए अनेक प्रकारे उव्यपरंपरा
स्थापित करी ठे.

आ रीते जगवान्थी आठसो पचाश वर्षे चैत्यवास स्थपायो
तोपण तेनुं खरेखरुं जोर वीरप्रज्जुथी एक हजारवर्ष वीत्या केके
वधवा मांरुयुं, आ अरसामां चैत्यवासने सिद्ध करवा माटे आगमना
प्रतिपद् तरीके निगमना नामतळे उपनिषदोना ग्रंथो गुप्त रीते
रचवामां आव्या अने तेओ दृष्टिवाद नामना बारमा अंगना वृद्धेला
ककना ठे एम लोकोने समजाववामां आव्युं. ए ग्रंथोमां षडुं
स्थापन करवामां आव्युं ठे के आज कालना साधुओए चैत्यमां वास
करवो व्याजवी ठे तेमज तेमणे पुस्तकादिना जरुरी काममां खप
खागे माटे यथायोग्य पैसाटका पण संघरवा जोड्ये. इत्यादि अनेक

शिथिलाचारनी तेओए हिमायत करवा मांकी अने जेथोका घणा वसतिवासि मुनिओ रखा हता तेमनी अनेक रीते अवगणना करवा मांकी.

देवर्द्धिगणिपर्यंत साधुजनो मुख्य गह्व एकज हतो, उतां कारणपरत्वे तेने जूदा जूदा नामथी उल्लखवामां आवेल ठे. जेमके शरुआतमां तेना मूलस्थापक सुधर्मगणधरना नामपरथी ते सौधर्मगह्व कहेवातो हतो. ल्यारकेके चौदमा पाटे सामंतजद्रसूरिण वनवास स्वीकार्यो एटले ते वनवासि गह्व कहेवायो. ल्यारकेके कोटिमंत्रजापना कारणे ते कोटिकगह्व कहेवायो ठे. उतां तेमां अनेक शाखाउ अने कुळो थया पण तेउ परस्पर अविरोधी हता. केमके कोशने पण पोताना गह्वनो या शाखानो या कुळनो अहंकार अथवा ममत्वजाव न हतो. पण चैत्यवास शरु थतां तेमणे स्वगह्वनां वखाण अने परगह्वनी हेखना करवा मांकी एटले अरसपरस विरोधी गह्वो उजा थया.

गच्छ शब्दनो मूल अर्थ ए ठे के गच्छ अथवा गण एटले साधुजनं टोळं. माटे गह्व शब्द कंइ खराब नथी, पण गह्व माटे अहंकार, ममत्व. के कदाग्रह करवो तेज खराब ठे. उतां चैत्यवासमां तेवो कदाग्रह वधवा मांरयो. आ उपरथी तेओमां कुसंप वध्यो, ऐक्य त्रुटयुं. हवे एक गह्वमांथी चोरासी गह्व थइ पड्या. तेओ एकमेकने तोरवा मंरया अने आ रीते समाधिमय धर्मना स्थाने कलह कंकाशमय अधर्मनां बीज रोपायां.

पांचमा आरारुप अवसर्पिणीकाल एटले परतो काल तो हेमेशां आख्या करे ठे पण अगाउ कांइ आ जैनधर्ममां आवी धांधळ

उज्जी थइ नथी, पण हमणानो परुतो काळ साधारण रीते परुता काळना करतां कंडक जूदी तरेहनो होवार्थी ते हुंरु एटले अति-शय जुंको होवार्थी तेने हुंकावसर्पिणी काळ कहेवामां आब्यो ठे. आवो काळ अनंती अवसर्पिणीओ वीततांज आवे ठे. तेवो आ चालु काळ प्राप्त थयो ठे. ते साथे वीरप्रचुना निर्वाण वखते बे हजार वर्षनो जर्मग्रह बेठेलो ते साथे मळ्यो, तेमज तेनी साथे असंयति पूजारुप दशमो अहेरो पोतानुं जोर बताववा लाग्यो. एम चारे संयोगो जेगा थवार्थी आ चैत्यवासरुप कुमार्ग जैन धर्मना नामे चोमेर फेलावा मांरुयो. गुरुओ स्वार्थी थइ योग्यायोग्यनो विचार परुतो मुकी जे हाथमां आब्यो तेने मुंकीने पोताना वाका वधारवा मांरुया, अने ठेवटे वेचाता चेला लइ विना वैराग्ये तेमने पोताना वारस तरीके नीमवा मांरुया.

हवे कहेवत ठे के “ यथा गुरु स्तथा शिष्यो यथा राजा तथा प्रजा ”—ते प्रमाणे गुरुओ शिथिल थतां तेमना तावा नीचेना यतिओ तेमना करतां पण वधु शिथिल थया. तेओ दवादारु दोराधागा वगेरे करीने लोकोने वशमां राखवा लाग्या, वेपार करवा लाग्या तथा खेतरवाकी सुद्धां करवा तत्पर थया. तेम ठतां तेओ पोताने महावीरप्रचुना वारस चेलाओ तरीके ओळखावी पोतानुं मान साचववा मांरुया.

आणीमेर तेमना रागी आवको आंधळा बनी तेमना पंजामां सपकाइ तेओ जे कांइ उंधुंचतुं समजावे ते वधु वगरविचारे अने बगर तकरारे हाजीहा करीने स्त्रीकारवा लाग्या. कारण के लोकोनो